

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *J. Hobro*
 Härad: *N. ösbo* Adress: *Hässelholm*
 Socken: *Torsjö* Berättat av: *Karl Petter Olsson*
 Uppteckningsår: *1928* Född år *1859* i *Västorp sn.*

Vagnar med trävagnhjul.	sid. 1.
Kolning (notis).	" 2.
Pottaskebränning.	" 2.
Harvar.	" 3.
Stämman blo hos kreaturen.	" 3.
Bot mot kvarnen.	" 4.
Om en ko var sjuk...	" 4.
Botemedel mot "skäver".	" 5.
Smörberedning.	" 5.
Magi vid smörberedning.	" 7.-8

Obs! Berättaren verkar föga vederhäftig i många stycken!

Skriv endast på denna sida

8 sid.

5522

ACC. N:R.

Landskap: SkåneUpptecknat av: G. HobohHärad: N. Åsbo

Adress:

Socken: TosjöBerättat av: Karl Petter OlssonUppteckningsår: 1938Född år 1859 i

1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVVagnar med trävesljud.

Sagesmannens far, som var född 1831, såg i sin barndom vagnsljud med träaxel, men de användes sedan i hans tid. De yttre delarna i hjulet kallades "löter" (eller "vear"?) de voro förr av bok, numera äro de av björk. De gamla släts fort upp så man fick sätta nya på. Björarna voro av eke. Den del av vagnen, vari axeln sitter fast kallas "vagnre". Förr körde man mest med otar. Här uppe på Hallandsåsen ha de kört länge med kor och otar.

5522

ACC. N:R.

Landskap: Skåne
Härad: N. Åsbo.
Socken: Tosjö.
Uppteckningsår: 1928.

Upptecknat av: G. Hoberg
Adress:
Berättat av: Karl Peter Olsson
Född år 1859 i

2.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kolning.

Kolning förekom för länge sen i trakten,
i sagesmannens fars barndom.

Pottaskebränning.

I sagesmannens barndom brände man
pottaska. Man använde då bokar, som
samlades in. Man hade så byggt en stor
plattform av sten ute i skogen, detta kalla-
des "vålugn". Pottaskan såg så ut som när
man brände boket, och stelnade; den blev
till en kaka, hård och klingande massa.
Pottaska såldes för många pengar, mest på
Ängelholm, den såldes till handlare i stan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5522

Landskap: Skåne
 Härad: V. åsbo.
 Socken: Tosjö.
 Upppteckningsår: 1938.

Uppptecknat av: G. Hoberg
 Adress:
 Berättat av: Karl Petter Olsson
 Född år 1859 i

3.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Pottaslian lär ej ha brulats i det egna hus-
 hållet, och ej heller som gödning bl. syl.

Harvar.

I sagosmannens pojkar fanns här all-
 mant träpinnaharv, men de ha ju levat
 kvar längre här än på slätten. "Klös" an-
 vändes redan för 75 år sedan.

Stämna blo hos kreaturen.

Det fanns många medel här för: man tråk-
 de röd lack i kokad sotmjölk, eller man
 hällde i gipset på den "hammarspil" som
 finns på hammare. Man gav dem skundom

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5522

Landskap: Skåne
 Härad: N. Åsbo.
 Socken: Väsjo.
 Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: G. Nobroh
 Adress:
 Berättat av: Karl Petter Olsson.
 Född år 1859 i

4.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

finbränd tegelsten, ett par nävar, och sedan
 en sliv vatten, som hålldes i dem.
 Det var också bra med en skedfull grisen
 alun.

Bot mot kvarhan.

Man tog hett vatten och tegelsten och ter-
 pentin och hällde över näsan.

Om en ko var djukt (?)

tog man en fårabjälta, som hängt om fåren
 om julen, och målka kon lite och skoha
 i bjällan; den fick inte röra vid jorden, och
 sedan gav man kon mjölken.

ACC. N:R. 5522

Landskap: Skåne

Härad: N. Åsbo.

Socken: Torjs.

Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: G. Hobrok

Adress:

Berättat av: Karl Petter Olsson

Född år 1859 i

5.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBotemedel mot "skäver".

"Skäver" hos glytta botades så, att man leta upp ett trä, som var sammansvuxet, och så skulle man dit midsommarafton. Då skulle man fly barnet genom och far ta emot. Detta skulle göras tre gånger.

Smörberedning.

Smörkärnorna med stöt kom mest ur bruk för ca. 50 år sen. Då kom vevkärnorna i bruk. Dessa voro runda, gjordes av tunn-leindare, men det fanns också sådana i form av en kista, där gjorde man själv. Man började med järnjoror på kärnor-

Skriv endast på denna sida!

5522

ACC. N:R.

Landskap: Skåne Upptecknat av: S. Holmström
 Härad: N. Åsbo Adress: _____
 Socken: Torsjö Berättat av: Karl Petter Olsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1859 i _____

6.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

na strax före nybämnarnas tid. Stötens
 nedre ände var en rund träskiva med hål
 i en krets. Kärnorna med stöt brukade
 vara av eke eller bok. Dessa kärnor
 voro bredare i botten än upptill; de hade
 inget handtag i själva kärnan, utan en
 skett placerad på en träbit som handtag
 på locket.

För annat sätt att på smör var att
 vispa med björkevispar. De gjordes gärna vid
 pingst, då gick baken lätt av riset. Man
 vispade i ett stort lerhens. Hängeln hade
 ej kärna.

För sätt var också att rista på en

ACC. N:R. 5522

Landskap: Skåne.

Upptecknat av: J. Hobro

Härad: V. Åsbo.

Adress:

Socken: Torsjö.

Berättat av: Karl Petter Olsson

Uppteckningsår: 1938.

Född år 1859. i

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

flaska / glas- /.

För i tiden påstås det att man gjort smör
också av getmjölk, men det har varit före
sagsmängdens tid.

Man färgade smöret med revna mo-
rötter (gula), denna saft blandades i mjölken
innan man kärnade.

Man blandade mycket salt i smöret för.
Kärnmjölk användes att dricka, eller till ost.

Man exporterade inget smör för.

Mer vid smörberedning.

Om man borrarde flyrönn i kärnan
skulle det gå bättre att få smör.

Det sådes att om man kärnade i

ACC. N:R. 5522

Landskap: Skåne.

Härad: N. Åsbo.

Socken: Tosjö.

Uppteckningsår: 1938.

Upptecknat av: S. Holm

Adress:

Berättat av: Karl Petter Olsson.

Född år 1859 i

8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dynmelotan utan klyt i kärnan, kunde man
få smör ändå.

Det hade också de som hade "klytkahara",
som tog klytken från andra. En viss kår-
ring i trakten sågdes ha en sådan. En man
skulle skjuta klytkaharen, och ha en 10-öring
i bössan när han sköt. Men det blev bara
en hög sägsspån kvar på snön då han sköt.

Han som sköt var rädd för trollkärningen
(liksom man i allmänhet var), och han
skyddade sig med att röka. Det fanns "troll-
rögelse" att köpa, till skydd mot trollkärningen.
Det slapp han en gång och då sågs det att
"nu är du fri för trolleri"!

Skriv endast på denna sida!